

Visarenden *Pandion haliaetus* in de Duivenvoordse Polder

Arno Izaaks

Nadat er tot en met 2001 bijna ieder voor- en najaar Visarenden voor kortere of langere tijd op de vogelplas Starrevaart bij Leidschendam verbleven (Aijkens 2000), is in de jaren erna het pleistergebied verplaatst naar de nabijgelegen Duivenvoordse polder. Het water is daar schoner en helder en er zit meer dan genoeg geschikte vis voor Visarenden. De Starrevaart is ondertussen een troebele, ondergescheten plas geworden met duizenden ganzen, eenden, steltlopers, meeuwen en al het overige gevogelte. Visarenden vertonen zich hier al jaren niet meer.

In 2008 verbleven er van 31 augustus 2008 tot en met 3 oktober Visarenden in de Duivenvoordse Polder (zie website van Guido Aijkens, hieronder). Eerst alleen een adulte vogel, vermoedelijk een man gezien het ontbreken van een borstband, later kwam daar een juveniel bij. De jonge vogel werd op 9 september voor het eerst gezien en op 3 oktober voor het laatst. De volwassen Visarend zat er van 31 augustus tot en met 11 september. Beide vogels hadden vaste zitplaatsen in de bosrand, vlak naast het water, met goede af- en aanvliegmogelijkheden; de zitposten lagen een paar 100 m uit elkaar. De jonge vogel begon hiervan gebruik te maken nadat de volwassen vogel was vertrokken. De waarschijnlijke slaapplek van de volwassen Visarend lag in een stukje bos aan de Schenk waar ook de vaste zitplaats zat; de slaapplek was c. 750 meter verwijderd van het begin van de foerageergebieden. De jonge vogel had zijn slaapplek vermoedelijk op landgoed De Wilde Zee aan de Veenwatering, 750 meter verderop (100 m van het foeragegebied af).

We hebben de adulte Visarend dagelijks boven de 'Veenwatering' zien jagen, soms ook boven de aan de andere kant van de polder gelegen 'Schenk'. Hij was mooi te volgen tijdens het bidden en duiken. Na een geslaagde vangst werd de vis op een paaltje of hek in het weiland verorberd. Dat was soms meerdere keren per dag te zien. Een maaltijd nam meer dan een half uur in beslag, althans zolang hij niet werd gestoord door Zwarte Kraaien of Buizerds. Na afloop van de maaltijd, maar soms ook wel 's morgens vroeg, werd het verenkleed gepoetst. Daartoe gebruikte hij zijn vaste zitplaats in een dode boom; veeronderhoud nam tot drie kwartier in beslag.

De jonge arend ving zijn vissen ook boven de 'Veenwatering', maar vloog er dan vaak mee weg tot buiten ons gezichtsveld. Hij peuzelde zijn maaltjes op in het nabijgelegen landgoed De Horsten. Vanaf het moment dat de volwassen Visarend was verdwenen, zagen we de jonge vogel zijn vis ook wel op de vaste uitkijplekken opeten, aan de rand van weilanden, in een berk of in geknotte populieren.

Zeer fraai was de waarneming op 9 september, toen beide arenden om elkaar heendraaiden boven de Veenwatering. We hebben ze die dag alle twee met een vis in hun poten zien rondvliegen. Mooi waren ook de interacties tussen de volwassen Visarend en andere, al dan niet 'vaste', bewoners van de polder, zoals op 31 augustus toen de 'grote visser' boven een weiland werd bestookt door een Havik. Ook Kautjes

(5 stuks) en Kieviten (2) namen de Visarend wel eens onder vuur boven de weilanden. Met Buizerd en Zwarte Kraaien had de Visarend het vaak aan de stok als hij op hek of paal aan vis zat te vreten. Zijn oplossing was: aftaaien om verderop rustig door te vreten. Soms werd hij tijdens het vreten met rust gelaten. Als hij dan vertrokken was, kwam de opruimdienst, in de vorm van enkele Zwarte Kraaien, langs om de in het weiland terechtgekomen stukjes vis te verorberen.

In totaal heb ik de arenden op 23 dagen, voor kortere of langere tijd, gezien, samen met Guido Aijkens die dan vaak op een andere hoek van het gebied stond en waarmee ik mobiel contact onderhield als een Visarend iets ondernam. Beide vogels bestreken een gebied van 3.5-4.0 km langs de Veenwatering.

Adulte Visarend met vis (en Zwarte Kraai) op hek in Duivenvoordse Polder, 3 september 2008 (Guido Aijkens). *Adult Osprey about to consume fish, Duivenvoordse Polder, 3 september 2008.*

Summary

Izaaks A. 2009. Ospreys *Pandion haliaetus* in the Duivenvoordse Polder. De Takkeling 17: 80-81.

In 2008, two Ospreys took up residence at a stopover site in the western Netherlands, where they ranged 3.5-4.0 km whilst foraging along a water course. The adult, presumably a male considering the lack of breast markings, stayed from 31 August through 11 September, the juvenile from 9 September through 3 October. During the period of overlap the adult bird was apparently dominant over the juvenile, perhaps the reason why the juvenile fed and roosted at some distance from the foraging site (750 m). As soon as the adult had departed the juvenile started roosting closer to the feeding grounds (100 m).

Literatuur

Aijkens G. 2000. Visarenden! De Takkeling 8: 132-133. www.roofvogels.come2me.nl

Adres: Trompstraat 228, 2518 BR Den Haag, arnoizaaks@live.nl